

JOZEFS BROERS III

Personen

- Jozef

- Jozefs broers;
 - Ruben
 - Simeon
 - Levi
 - Juda
 - Dan
 - Naftali
 - Gad
 - Asjer
 - Issaschar
 - Zebulon
 - Benjamin

- Amasis, Jozef's schrijver en vertrouweling

EERSTE TONEEL

(Aan de kant van de weg. De broers zijn uitgelaten van blijdschap, dat alles goed is afgelopen, en dat ze weer op de terugweg zijn, mèt Benjamin, mèt Simeon en mèt koren.

Honger kunnen ze na het diner bij de onderkoning onmogelijk hebben, maar hij heeft ze nog een grote picknickmand mee laten geven, en daar kunnen ze toch niet van afblijven)

GAD

Wie wil er nog een stuk kouwe kip? Jij, Ruben?

RUBEN

Och, geef maar op, het kan er nog net bij.

GAD

Jij, Juda? Jij, Benjamin?

JUDA

Spaar me. En Benjamin hoef je helemaal niks aan te bieden, die kan vast drie dagen niet eten.

ASJER

Nou, maar een taartje lust-ie vast nog wel. Niet, Benjamin?

BENJAMIN

Práát me niet over taartjes, ik kan het woord niet meer hóren!

NAFTALI

Lekkere wijn heeft die onderkoning, zeg. Is er nog wat?

BENJAMIN

En ik hoef ook niks meer te horen over dadels en olijven en granaatappels en koekjes en parelhoen met kastanjes en krokodillensoep en nijlpaardenvlees... o jongens, laat me er over ophouden anders word ik niet goed.

DAN

Nou, die onderkoning heeft je wel volgestopt.

ISSASCHAR

Je kreeg van alles wel vijf keer zoveel als wij.

GAD

Goed dat hij hem niet ook vijf keer zoveel wijn heeft gegeven.

BENJAMIN

Nee, dan liep ik hier nou helemáál te waggelen.
Dat doe ik toch al van al dat eten.
Maar één ding snap ik niet. Waarom kreeg ik nou zoveel?

JUDA

Misschien vond hij je aardig.

ASJER

Of omdat je op zijn zoon leek, dat zei hij toch.

BENJAMIN

En ik snap ook niet waarom hij huilde.

ZEBULON

Hèhè, daar heb je hem weer! Hoe komt dat jong er toch bij.

GAD

Hij heeft toch een beetje te veel wijn gekregen!

BENJAMIN

Ja, jullie geloven me niet. Maar ik heb het echt gezien. Hij liep huilend de zaal uit. En toen hij terugkwam had hij hele rooie ogen.

ZEBULON

Nou zeg, je hebt wel goed naar hem gekeken.

BENJAMIN

En ik kènde hem.

LEVI

Haha. Nou broertje, je had beter helemaal niet kunnen drinken. Jongens, zit er niet nog een kruik wijn in die mand?

BENJAMIN

Maar ik hàd nog helemaal niks gedronken...

SIMEON

Nee Levi, er waren drie kruiken, en daar heb jij genoeg je best op gedaan. O mensen, ik kan wel zingen! Ik ben weer vrij!

ISSASCHAR

Het is goed dat -ie joù niet van alles vijf heeft gegeven! Je past nou al niet meer in je kleren.

RUBEN

Wat een opluchting, mensen. Laten we het daar eens over hebben. Hadden jullie gedacht dat je hier zo zou zitten?

JUDA

Nou, ik niet. Ik ging daar met loden schoenen naar binnen. Eigenlijk dacht ik: nou krijgen we onze straf voor wat we met Jozef hebben gedaan.

LEVI

Laten we nou eens ophouwen over die Jozef. Gebeurd is gebeurd.

BENJAMIN

Wat hebben jullie dan met Jozef gedaan?

LEVI

Ophouwen, zeg ik! Hoor je? Ik wil er niks meer over horen. Geef mij nog maar zo'n stuk kouwe kip, Gad.

GAD

Er zijn ook nog een heleboel vleespasteitjes.

ASJER

Ik lust er nog net ééntje.

ZEBULON

Wat zal Pa blij zijn!

ISSASCHAR

Nou! Allemaal heelhuids terug. En lekker veel koren.
En we mochten elke keer nieuw komen halen.
Laten we verder gaan, mensen, ik wil naar huis!

DAN

Nou, dat kan je nog wel even uit je hoofd zetten.

ISSASCHAR

Wat bedoel je?

DAN

Zie je die stofwolk aankomen, daar in de verte?

JUDA

Allemachtig, wat komt die gauw dichterbij.
Dat is vast geen karavaan.

DAN

Iets van binnen zegt me dat het weer mis gaat.

SIMEON

O nee toch?

RUBEN

Het zijn paarden, anders konden ze niet zo snel gaan.

NAFTALI

Soldaten!

DAN

Ik vertrouwde het al niet. Ze waren veel te vriendelijk.

(De stoet komt snel dichterbij)

JUDA

Daar komt onze straf voor Jozef.

LEVI

Hou nou op. Het ziet er al beroerd genoeg uit.

AMASIS

(roepend uit de verte) Schande! Schande!

ASJER

Wat roept hij?

RUBEN

Schande? Wat voor schande?

AMASIS

(dichterbij)

Schande! Hoe durft u?

RUBEN

Heer! Wat bedoelt u?

AMASIS

Ja, dat zult u niet weten.

ISSASCHAR

We hebben niets gedaan.

AMASIS

Schande over u, schande! In de gevangenis hoort u!

SIMEON

Maar Heer! Wat hebben wij gedaan?

AMASIS

Na alle gastvrijheid die u hebt genoten.
Na alle vriendelijkheid van mijn meester!

JUDA

Maar wat hebben wij in vredesnaam gedaan?

AMASIS

Waar is de zilveren beker van mijn meester?
De beker die u gestolen hebt?!

RUBEN

Welke zilveren beker?

AMASIS

Ontken het maar niet! Ondankbare honden!
Waar is de beker, zeg op!

RUBEN

Heer, wij weten van geen beker.

AMASIS

De zilveren beker van mijn meester,
die u hebt meegenomen! waar is die?

SIMEON

Wij hebben geen beker meegenomen.

JUDA

Het zou niet in ons hoofd opkomen.

NAFTALI

Wij zijn toch geen dieven!

RUBEN

Werkelijk, Heer, dit moet een vergissing zijn.

AMASIS

Een vergissing? O nee! U hebt de beker! Wie van u heeft die?

BENJAMIN

Toch geen van allen!

RUBEN

Heer, u kunt onze graanzakken en kleren doorzoeken, maar de beker zult u niet vinden.

AMASIS

Zeker zullen wij uw bagage doorzoeken. Mannen, doe je werk!

(Soldaten beginnen de zakken te doorzoeken)

AMASIS

Van wie is deze zak?

DAN

Van mij.

AMASIS

En deze?

NAFTALI

Van mij.

BENJAMIN

Oh! Het geld ligt overal weer bovenop!

RUBEN

Heer! Daar weten wij niets van, van dat geld.

AMASIS

Het gaat ons nu om de beker.

RUBEN

Heer, als u de beker bij ons vindt, mag u de man van wie die zak is, doden. En wij worden uw slaven. Maar u ziet, geen van allen hebben wij de beker.

AMASIS

Van wie is deze zak?

BENJAMIN

Van mij.

(Amasis haalt de beker uit de zak)

AMASIS

En wat is dit dan?

RUBEN

Benjamin! Hoe kòn je!

JUDA

Benjamin!

BENJAMIN

Ik zweer je...

AMASIS

Grijpt hem!

JUDA

Heer, wij zijn uw slaven, maar dood deze jongen niet. Hij wist niet wat hij deed.

AMASIS

Hij moet mee. U kunt verder gaan naar uw land.

BENJAMIN

Juda! Ruben! Help me! Help me!

JUDA

O maar wij gaan mee terug. Stil maar, Benjamin, we laten je niet in de steek.

BENJAMIN

Ik heb het echt niet gedaan.

DAN

Jongen, of je het gedaan hebt of niet,
dat komt er toch niet op aan! Natuurlijk gaan we mee terug!

AMASIS

Weet u het zeker? U kunt verder reizen.

NAFTALI

We zullen het die onderkoning wel eens even gaan zeggen!

LEVI

Ja, daar krijg je nogal de kans voor!

RUBEN

Mensen, we gaan toch allemaal mee terug?

ZEBULON

Het is te gek om over te praten, natuurlijk gaan we mee!

AMASIS

Vergeet niet dat u dan zelf ook gevaar loopt.

JUDA

Wat doet dat er toe?! Het is onze broer! Kom Benjamin,
huil maar niet, we zullen wel voor je opkomen.

(Ze gaan allemaal terug naar de stad)

TWEEDE TONEEL

(De troonzaal in Jozefs paleis. De broers liggen diepgebogen op de grond voor de troon waar Jozef op zit. Naast Jozef staan Amasis en dienaren)

JOZEF

Staat u maar op, aan al dat gebuig hebben we niets.
Kijk ze daar staan! Op heterdaad betrapt!
Schaamt u zich niet, na alles wat ik voor u heb gedaan?
Hoe hebt u het kunnen doen?
In wiens graanzak is de beker gevonden?

AMASIS

In die van de jongste, Hoogheid.
Allen zweren dat ze van niets weten.

BENJAMIN

Ik wist er ook niets van! Eerlijk niet!

JOZEF

Zozo, van de jongste. Nu, die zal zijn straf dan niet ontgaan.

AMASIS

Ze zeiden dat u degene bij wie de beker gevonden werd, mocht doden.

RUBEN

Ja maar wij wisten niet...

JOZEF

Zwijg! Doden, dus...

BENJAMIN

Nee!!!

JOZEF

Hij is er te jong voor, Amasis. We zullen hem hier houden als slaaf. Stuur de anderen maar terug naar hun land.

BENJAMIN

Ruben! Juda! Levi! Help me!!

JUDA

Hoogheid, mag ik alstublieft iets zeggen?

JOZEF

Spreek!

JUDA

Onze oude vader houdt zoveel van deze jongen, dat hij hem eerst niet wilde laten gaan. Benjamin is de enige zoon die hij nog heeft van zijn gestorven lievelingsvrouw.

JOZEF

Ga door!

JUDA

De andere zoon leeft niet meer, er waren er twee.

JOZEF

Nu, en?

JUDA

Vader was bang dat hij ook deze zou verliezen. Toen heb ik mijn vader gezworen dat ik Benjamin veilig terug zou brengen. O Hoogheid, alstublieft, houdt u mij als slaaf hier en laat u Benjamin gaan! Al zoudt u mij willen doden, laat de jongen veilig naar huis gaan!!!

JOZEF

Amasis, dienaren! Laat mij alleen met deze mannen!

(zij gaan weg)

JUDA

Hoogheid...

JOZEF

Juda, Ruben! weet je dan nog niet wie ik ben?

RUBEN

Hoogheid...

JOZEF

Ruben, kijk eens naar me. Kijk eens goed. Zie je dan niet wie ik ben? Ik ben Jozef, je broer Jozef!

DAN

Allemachtig!

LEVI

Als dit Jozef is, gaan we er allemaal aan!

JUDA

Jozef? Dat is onmogelijk!

BENJAMIN

Ik wist het, dat ik hem kende!

JOZEF

Kijk dan toch, kijk dan toch goed. O broers, broers, kom toch bij me. Benjamin, kom hier! Ik ben toch jullie eigen broer. Waarom omhels je me niet?

JUDA

Hoogheid...

JOZEF

Niets Hoogheid, ik ben Jozef! Kijk niet zo bang, Juda, ik ben je broer, ik zal je niets doen. O Benjamin, eindelijk kan ik je omhelzen. Ruben, beste Ruben, kom hier! Jij was altijd al goed voor me.

JUDA

Maar wij niet!

NAFTALI

Wanneer gaat hij ons nou straffen? Ik wou dat hij er maar mee begon, dan wist ik waar we aan toe waren.

JOZEF

Ik wil jullie niet straffen. Snap je het niet?
Ik wil alleen maar jullie broer zijn!

JUDA

Na wat wij gedaan hebben?

JOZEF

O, maar jullie zijn niet dezelfde meer die jullie toen waren.
Je weet het niet, maar jullie zijn veranderd. En jij zeker, Juda!
Wie wilde hier blijven inplaats van Benjamin? Jij, Juda!
Ik ben ook veranderd, ik was toen toch ook onuitstaanbaar!

DAN

Ik schaam me dood.

NAFTALI

En ik!

JOZEF

Ik heb zoveel nagedacht. Ik weet best dat jullie me naar Egypte stuurdten omdat je kwaad wou.. Maar er was er nog Eén die me naar Egypte stuurde.... omdat hij goed wou.

RUBEN

Wie was dat dan?

JOZEF

Dat was God, jongens, dat was God. Die wou dat ik hier kwam, zodat jullie te eten zouden hebben met die hongersnood.
En Vader... dat Vader te eten zou hebben.

Ruben, jullie moeten Vader gaan halen. En moeder Leah.
En alle anderen. Ik wil hier voor ze zorgen. Doe je het, Ruben?
Jullie moeten allemaal gaan, met verhuishagens,
we zullen hem verrassen!

ZEBULON

Jozef, begrijp ik het goed, ga je ons niet straffen? Echt niet?

JOZEF

Nee, Zebulon, nee! Ik heb mijn broers toch weer terug.
Geloof me toch, ik ben alleen nog maar blij.
Je moet Vader halen en hem kado's brengen.
En voor jullie heb ik ook kado's. Die liggen allemaal al klaar.
Kom mee, ik zal ze je laten zien. Benjamin, wat ben je groot
geworden! Ik raakte helemaal van streek toen ik je zag.

BENJAMIN

Zie je wel, Zebulon? Hij had echt gehuild,
en ik kende hem echt! Zie je wel?

JUDA

Ik schaam me dood.

(Allen gaan met Jozef mee)

DERDE TONEEL

(Op de terugweg naar Kanaän. De broers zitten uit te rusten langs de kant van de weg)

ISSASCHAR

Allemachtig, wat een stoet!
Hoeveel van die verhuishagens heeft Jozef wel niet meegegeven?

GAD

Ik geloof wel twintig.

SIMEON

En wat een hoop kado's. En koren. En eten.
Ik kan nou al niet meer in mijn kleren.

ZEBULON

Ik ben mager geworden van ellende. Maar dat trekt wel weer bij.

ASJER

We hebben toch allemaal nieuwe kleren gekregen.

ZEBULON

Nou, Simeon, als die maar op je nieuwe maat gemaakt zijn!

GAD

Benjamin doet voortaan elke dag wat anders aan,
die heeft vijf stel gekregen. Gunnen we je wel, hoor jongen.

JUDA

Benjamin, wat ben je toch stil? Je zegt aldoor niets.

BENJAMIN

Hoe konden jullie het doen?

JUDA

Hem naar Egypte sturen?

BENJAMIN

Ja.

NAFTALI

Ja jongen, dat vragen we ons zelf ook allemaal af.

ISSASCHAR

Het liep allemaal uit de hand.

SIMEON

Als we maar niet zo moe en warm geweest waren.

ZEBULON

Dat is geen excuus. We zijn gemeen geweest.
En achteraf hadden we allemaal spijt.

RUBEN

Jozef heeft ons vergeven, Benjamin.

LEVI

Ben je nou bang voor ons?

BENJAMIN

Nee, dat niet... Voor mij zijn jullie altijd erg aardig geweest.

JUDA

Misschien probeerden we aan jou goed te maken wat we
aan hem hadden verknoeid. Snap je?

BENJAMIN

Een beetje.

NAFTALI

Ander probleem, mensen.

DAN

Wat?

NAFTALI

Wat zeggen we tegen Pa?

DAN

Hoe bedoel je?

NAFTALI

Nou, wie gaat zeggen: Pa, we hadden Jozef verkocht naar Egypte, maar nou is hij onderkoning en hij laat je groeten?

DAN

Ja, dat is een probleem.

GAD

Dat overleeft hij niet.

RUBEN

Moèten we het vertellen?

DAN

Hoe bedoel je?

RUBEN

Je kan het Pa toch eigenlijk niet aandoen om het te vertellen. Dan krijgt hij één zoon terug en verliest er om zo te zeggen tegelijk tien. Misschien wil hij ons dan nooit meer zien.

ASJER

"Ik zal naar mijn Vader gaan en zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u, en ben niet meer waard om uw zoon te heten."

ISSASCHAR

Wat zeg je me nou?

ASJER

Daat zijn woorden die nog gezegd zullen worden. Eens. Door een Verloren Zoon. En die Vader vergeeft hem dan.

SIMEON

Ja, wie is hier nou de verloren zoon?

ISSASCHAR

Dit gaat boven mijn pet.

NAFTALI

Nee, mij gaat het te diep.

ZEBULON

Als we het niet vertellen, blijven we ons schuldig voelen.

LEVI

Nou, en? Hebben we dat niet verdiend?

GAD

Toch ben ik liever eerlijk. Wat vind jij, Juda?

JUDA

Ik weet het niet, jongens, ik weet het echt niet.
We moeten er onderweg maar eens goed over nadenken.

RUBEN

En laten we intussen niet vergeten om blij te zijn.
Want per slot hebben we onze broer weer terug. Wij hem,
en hij ons. We dachten dat hij misschien dood was, en hij leeft.

ASJER

Weet je wat het voornaamste is?

RUBEN

Nou?

ASJER

Dat hij nog onze broer wil zijn.

LEVI

Dat, Asjer, is een wonder.

ZEBULON

En laten we nou opstaan. Ik wil naar huis!

(Ze staan op en gaan op weg naar huis)